

Írjunk

Vég Andrea

szépen, helyesen Sünivel!

Negyedik osztály

Vég Andrea

ÍRJUNK SZÉPEN, HELYESEN SÜNIVEL!

Írás- és helyesírás-munkafüzet
4. osztályosoknak

11., változatlan kiadás

Mozaik Kiadó – Szeged, 2018

Süni a nevem. Negyedik osztályban is szeretnék segítséget nyújtani nektek a magyar nyelv törvényszerűségeinek megismeréséhez, a magyar helyesírás elsajátításához. Az állatokról és természetes környezetükről szóló vidám versek, szépirodalmi és ismeretterjesztő idézetek segítségével gyarapítjátok tudásotokat.

Búvárkodjatok a könyvtárban, ha kedvet kaptok egy-egy mű elolvasásához! Ne feledkezzetek meg a feladatok megoldása után a munka ellenőrzéséről és a hibák javításáról!

E gondolathoz kapcsolódnak Gárdonyi Géza szép sorai, olvassátok el figyelmesen!

Javításra időd ne sajnáld! A javítás is alkotás. Gyöngy, gyémánt, ha csak borsónyi is, értékesebb magánál a koronánál. S ha egy nap csak egy gyémántszemét alkotsz is egy mondatban vagy csak egy szóban, gyűrűbe illesztettél drágakövet.

Jó munkát és hasznos időtöltést kívánok!

Süni

A munkafüzetben található rövidítések:

- m** Másolás írott szövegről írottan
- m** Másolás nyomtatott szövegről írottan
- e** Írás emlékezetből
- t** Írás tollbamondás után

A SZÓFAJOK

1. a) Olvasd el az idézetet!

Az idő azonban nem állt meg, s a tizenharmadik napon látásra nyíltak a kiskutya vak szemei. Eleinte sűrűn pislogott, mintha a hamvas bádogszínű szemek nehezen itták volna a fényt.

(Fekete István: Bogáncs)

b) Gyűjtsd ki a szövegből a szavakat a kérdéseknek megfelelően!

Mi(k)? _____

Milyen? _____

Hányadik? _____

Mit csinált(ak)? _____

Mi történt? _____

2. a) Olvasd el a szólást, majd az idézetet!

Annyi, mint kilenc medvének egy vadkörte. (szólás)

Fogolycsirkék

Zöld mezőben sugár sétál,
égi felhőt szél hajt,
fogoly ül a tojásokon,
rezgő fűre sóhajt.

(Nagy László)

b) Írd be a táblázatba a szólásból és az idézetből a szavakat!

Névszók		Ige
főnév	melléknév	

A FŐNÉV

A köznév és a tulajdonnév

1. a) Olvasd el a szöveget!

Ez a mese akkor kezdődött, amikor Hamupipőke már királyné, a hét törpe még gyerek volt, Csipkerózsika százéves álmát aludta Bergengóciában, Hattyú-szigeten pedig Tündér Ilona és Árgirus királyfi kislánya, Tündér Ibrinkó kedvenc szórakozása a mézeskalács-eszegetés volt [...]. Bergengóciában lakik Piroska, Hófehérke, Hamupipőke, Csipkerózsika. Nem messze onnan találsz meg Erdőhont. Délebbre van Tündér Ilona Hattyú-szigete. Odébb a Nagy Vadászok Földje. És még számos más sziget.

(Varga Katalin: Tündérforgó)

b) Másold ki a meséből a szavakat a meghatározások alá!

Köznév	Tulajdonnév
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

2. Mi a különbség a szópárok szavai között? Foglald mondatokba a szavakat!

bükk – Bükk rózsza – Rózsza ibolya – Ibolya

MILYEN TOLDALÉKOT KAP A FŐNÉV?

1. a) Olvasd el a szöveget, és húzd alá a főnév ragjait!

Mikor a tél a kis barátcinegét az erdőből a gyümölcsösbe szorítja, a kis madár ernyedetlen szorgalommal keresgéli eledelét ott az ágak hónaljában, a kéreg repedéseiben: csupa alvó bogárság az, amely fának, virágnak, gyümölcsnek kártékony ellensége.

(Herman Ottó: A cinege beszéde)

b) Írd le az idézetből a kérdésekre válaszoló főneveket!

Hol? _____

Hová? _____

Mit? _____

Mik? _____

Honnan? _____

2. Írd le két csoportba a szavakat! Milyen nevet adnál a csoportoknak? Írd a keretbe!

Anna, kerttel, habban, szappan, egérről, úttól, fillér, képpel, istálló, sellő, májjal, verébbel, kotta, madárról, Csilla, darabból, házzal, dörrenés, kenyérről, pikkely, illattal, villa

_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

3. Tedd többes számba a főneveket!

táj tájak kút kutak majom majmok

hajó _____ híd _____ bagoly _____

jármű _____ kő _____ pehely _____

4. Olvasd el a szövegrészletet! Írd le belőle a kérdésekre válaszoló szavakat!

Télen néha nagyon hideg van, mégis csodálatosan szép és érdekes a séta a behavazott erdőben. A friss hótakaró olyan, mint egy óriási nyitott képeskönyv, de ha olvasni akartok benne, meg kell ismerkednetek a hóba írt különös betűkkel is.

(Schmidt Egon: Nagy pelyhekben hull a hó)

Hol? _____ Hová? _____

5. a) Pótold a főnevek toldalékait a rajzok alapján!

Hová?

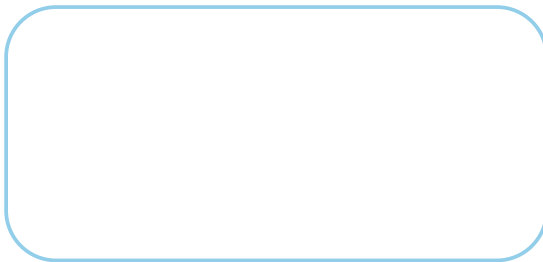
tó _____

Hol?

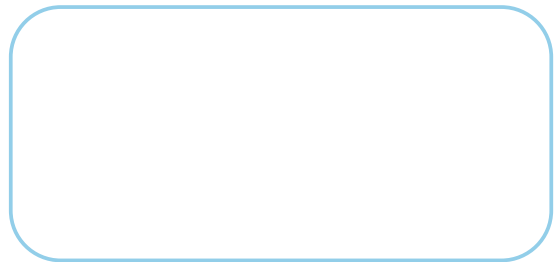

tó _____

b) Készíts rajzot a ragos főnevekhez!

kályhába

kályhában

6. Írd le szótagolva a szókapcsolatokat! A füzetben dolgozz!

kúttól jobbra, pöttyös bögréből, első osztályba, illatos ibolyákat, túrós gombócból, forró tűzhelyen, hétfejű sárkányról, Attila bátyjától

7. Pótold a hiányzó szavakat a szólásokban!

Mindenbe beleüti az _____.

Csőbőrből _____ esik.

AZ IGE

Mit fejeznek ki az igék?

1. a) Olvasd el a szöveget, és húzd alá az igéket!

Rókamama vigyorgó pofával, kedvtelve nézegette a tornajátékot. Haj, micsoda csirkefogók lesznek ezekből! – ez a megelégedett gondolat látszott ábrázatán. A kis hitványra, amelyik melléje oldalgott volt, haragosan förmedt, kergette azt is a többihez, mulatni. Megdöfkölte hegyes orrával, mintha szidta volna: „Te mamlasz! Hova lenne a rókabecsület, ha a többi is ilyen élhetetlen volna!”

(Bárony István: Titkos tanya)

- b) Írd le a szövegből az igéket csoportosítva!

Cselekvést jelent	Történést jelent	Létezést jelent
_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

2. Válaszolj a kérdésekre! Több megoldást is válassz!

	Mit csinál?	Mi történhet vele?
orvos	_____	falevél _____
tanító	_____	égbolt _____
tanuló	_____	virág _____

3. a) Mi a különbség a szópárok szavai között? Csoportosítsd az igéket jelentésük szerint a füzetbe!

gyógyul-gyógyít lendül-lendít mélyül-mélyít

- b) Alkoss a szópárok szavaival egy-egy mondatot a füzetbe!

AZ IGE HELYESÍRÁSA

A magánhangzók az igékben

1. a) Olvasd el a szólásokat és a közmondásokat!

Szegény ember vízzel főz.

Ujjat húz valakivel.

Bakot lő.

Zöld ágra vergődik.

Darázsfészekbe nyúl.

Összeszíri a levet.

Sok lúd disznót győz.

Két malomban örölnek.

Ordít, mint a fábaszorult féreg.

b) Másold le az igéket a füzetbe! Karikázd be a hosszú magánhangzókat!

2. Másold le az igéket csoportosítva!

főz, hűt, szól, búcsúzik, fűrészel, gőzöl, bóbiskol, rázkódik, múlik, szór, úszik, hűl, bólínt, kólínt, törődik, csúszik, búsul, őszül, szűr, kezdődik, szűnik, hógolyózik, vergődik, ellenőriz

ó, ő	ú, ú
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

3. Mi a szabály? Pótold a hiányzó szavakat a táblázatban!

feszít	merít			terít
feszül		tanul	fordul	

4. Pótold az ékezeteket!

soz, sípol, diszit, dicser, aggodik, kiser, tetozik, nyujtozkodik, ellenoriz, szellozik, csuszkal, ujsagol, duskal, szundit, oltozik, indit, fesul, gyogyul, unnepel, csendul

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	3
ISMÉTLÉS	4
A SZÓFAJOK	9
A FŐNÉV	10
A köznév és a tulajdonnév	10
A TULAJDONNÉV FAJTÁI	11
A személynevek	11
Az állatnevek	15
A földrajzi nevek	18
Intézmények neve, alkotások címe, márkanevek	21
MILYEN TOLDALÉKOT KAP A FŐNÉV?	24
A -val, -vel ragos főnév	26
A FŐNEVEK HELYESÍRÁSA	30
A hosszú magánhangzók a köznevekben	30
A mássalhangzók a köznevekben	32
A tulajdonnevek helyesírása	35
A NÉVELŐ	37
A NÉVUTÓ	38
A MELLÉKNÉV	40
A melléknév fokozása	42
Tulajdonnévből képzett melléknév	44
A SZÁMNÉV	46
Hogyan írjuk a számneveket?	49
AZ IGE	53
Mit fejeznek ki az igék?	53
AZ IGE HELYESÍRÁSA	54
A magánhangzók az igékben	54
A mássalhangzók az igékben	55

A rokon értelmű és ellentétes jelentésű igék	59
Az ige ragozása	60
AZ IGE IDEJE	63
A jelen idejű ige	63
A múlt idejű ige	64
A jövő idejű ige	67
AZ IGEKÖTŐS IGE	70
AZ IGE MÓDOK	72
A kijelentő mód	73
A feltételes mód	74
A felszólító mód	79
GYAKORLÁS	84
A szavak ábécérendben	84
A szavak	85
Az egyszerű szavak	86
Az összetett szavak	87
A szótő és a toldalék	88
A szavak helyesírása	90
A mondatok	94
HELYESÍRÁSI SZÓJEGYZÉK	97
A TALÁLÓS KÉRDÉSEK MEGFEJTÉSE	98

A munkafüzet szerzőjének szövegeit névmegjelölés nélkül közöljük.

Kiadja a Mozaik Kiadó, 6723 Szeged, Debreceni u. 3/B. Telefon: (62) 470-101
E-mail: kiado@mozaik.info.hu • Honlap: www.mozaik.info.hu • Felelős kiadó: Török Zoltán
Felelős szerkesztő: Árokszállási Ildikó, Solymosy Boglárka • Műszaki szerkesztő: Simonits Ildikó
Készült a Dürer Nyomda Kft.-ben, Gyulán • Felelős vezető: Fekete Viktor
Terjedelem: 12,88 (A/5) ív • 2018. május • Tömeg: 284 g • Raktári szám: MS-1523T